

ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA

Ze zahraniční pracovní cesty, konané ve dnech 15. – 19.4.2007 v Nizozemí

Dne 12. ledna 2007 byla sepsána mezi Městem Broumov a Královéhradeckým krajem Smlouva o partnerství a vzájemné spolupráci (Akkord). Nositelem projektu Akord je Královéhradecký kraj. Královéhradecký kraj pověřil řízením tohoto projektu příspěvkovou organizací Centrum evropského projektování (CEP).

Na základě této smlouvy dostalo Město Broumov nabídku účastnit se zahraniční cesty do Nizozemí. Důvodem této cesty bylo získávání zkušeností s čerpáním finančních prostředků ze zdrojů EU, především propagace cestovního ruchu, revitalizace měst, zapojování menšin. Program i složení lidí ve skupině bylo nezbytné podrobně konzultovat s CEP, na němž závisel souhlas s cestou.

Zahraníční cesta se uskutečnila ve dnech 15. – 19. dubna. Organizaci cesty, jako např. ubytování, dopravu, překladatelku, zajišťovali pracovníci MěÚ vlastními silami. Konkrétní program, na základě požadavků města, připravil expert v Nizozemí. Město Broumov zahraniční cestu předfinancovalo z vlastních zdrojů a po předložení závěrečné zprávy a vyúčtování bude městu vráceno 100% nákladů s touto cestou spojených .

Seznam účastníků zahraniční cesty:

JMÉNO
JUDr. Libuše Růčková
Milan Brandejs
Ing.Jaromír Jírka
Ing.Radomír Roško
Ing.Bohuslav Šolc
Mgr.Václav Špůr
Bc.Miroslav Frömmel
Přemysl Sochor
Dis.Jana Rutarová
Ing.Marcela Žouželková
Ing.Eva Blažková
Pavel Trojan
Bc.Jana Rousková
Hana Židová
Mgr.Zdeňka Horníková
Pavčina Machková

PROGRAM

1. DEN

16.dubna – pondělí dopoledne

Piloersema borg

Sietse Veldstraweg 25

9833 TA Den Ham

www.piloersema.nl

Téma: Ubytování v historických budovách

(Oblast v okolí jižní části Severního moře)

V této oblasti vždy převládala zemědělská činnost, s jejím úpadkem přibylo lidí bez práce, mladí lidé odcházeli do měst – vesnice se staly neobyvatelnými. Oblast Groningenu byla v nedávné minulosti vnímána jako nevyspělá a zaostalá. Její obyvatelé obtížně hledali svou životní náplň tak, aby mohli věřit v budoucnost této oblasti. Postupně se učili tuto nepříznivou skutečnost změnit. Ve velkých městech bylo možné pro turisty ubytování v hotelech, ale oblast neměl program pro turisty ubytované v hotelu ani nabídku pro turisty, kteří v hotelech bydlet nechtějí. Současně se v této oblasti nacházela nevyužitá a často i neobyvatelná venkovská sídla. Vlastníci usedlostí obtížně hledali zdroje nejen pro obnovu svých nemovitostí, ale často i pro financování jejich provozu. Pan **Dick Postma** - přednášející - je zakladatelem projektu Erfoedlogies (ubytování v kulturně-historických budovách v provincii Groningen). Po studiu na akademii pro turistiku a volný čas, začal pracovat jako ředitel česko-slovenské dopravní kanceláře. Poté se staral o marketing pro luxusní ubytování v restaurovaných budovách v Portugalsku a ve Španělsku.

Po návratu do Nizozemí v roce 1997 přišel do Groningenu s projektem Erfgoologies, jehož cílem - s využitím obdobných zkušeností z portugalského projektu Solares de Portugal - byl rozvoj cestovního ruchu s orientací na bohatou klientelu. Tím měl zaostalý region dostat nový ekonomický impuls a postupně začala být vytvářena nová image provincie. Do projektu zapojil studenty z Univerzity v Groningenu, kteří zajistili marketingový průzkum názorů turistů přicházejících do této oblasti severního Nizozemí. Z průzkumu vyplynulo, že větší část bohatší klientely žádá především možnost krátkodobějších pobytů (např. prodloužené víkendy) a jsou ochotni přijíždět opakovaně, pokud najdou kvalitní ubytování a stravování. Průzkum potvrdil, že zkvalitněním ubytovacích a stravovacích kapacit, rozšířením nabízených služeb bude možné docílit prodloužení délky pobytu návštěvníků, které se do té doby nedařilo.

Z těchto důvodů bylo jedním z cílů projektu zajištění kvalitního ubytování, jehož byl do této doby v oblasti velký nedostatek. V tom se setkal společný zájem obcí, oblasti a vlastníků venkovských usedlostí: rekonstrukce a využití těchto nemovitostí, zachování jejich hodnoty a nabídka pro turisty z Nizozemí i z jiných zemí.

Pro oživení chátrajících venkovských statků bylo nutné vytvoření ubytovacích kapacit pro bohatší klientelu a zároveň ponechat při statku malá hospodářství.

Pro projekt musel získat pan Dick Postma podporu samosprávy provincie obcí, jimž společně s vlastníky venkovských usedlostí ukázal konkrétní příklady projektů v Portugalsku. Přesvědčit zainteresované osoby o správnosti zahájení projektu v Nizozemí trvalo tři roky, přičemž postupně získávali podporu i ve vládních institucích. To se podařilo po vyčíslení odhadu, jak silný ekonomický impuls této chudé provincii projekt přinese. Nejobtížnějším krokem bylo přesvědčit ty „správné“ lidi o tom, že připravované projekty jsou kvalitní a životaschopné.

Po 5 –ti letech realizace projektu získala provincie Groningen pouze z tohoto 48,3 mil. NLG. To přispělo k motivaci lidí neodcházet z regionu. K financování projektu přispívá z 50% finančních prostředků dají vlastníci a provincie, 50% je z prostředků EU.

Pan Dick Postma zdůraznil, že od začátku projektu až do jeho konce byl nutný silný marketing, na který získali až 20% finančních prostředků opět z prostředků EU. Celý projekt byl od počátku cíleně medializován.

Shrnutí:

Účastníci cesty spatřují největší přínos ve spolupráci iniciátorů projektu se všemi zainteresovanými subjekty, jejich přesvědčení o přínosech projektu pro každého zvláště i pro region jako celek. Důležitý byl názorný příklad pro vlastníky nevyužitých objektů v regionu a politiky na různých úrovních, že v Portugalsku existuje vhodný model využití historických budov. Pro uvedené představitele byly uspořádány studijní cesty, na kterých měli možnost se s projektem seznámit. Další část práce spočívala v získání německých partnerů, aby mohla být podána žádost o finanční podporu projektu ze zdrojů určených na přeshraniční spolupráci. Důraz byl kladen nejen na faktickou rekonstrukci historických budov, ale ve velké míře také na marketing a na vytvoření celé sítě ubytovatelů, kteří jednotně prezentují svoji jedinečnost na trhu. Projekt v současnosti překonává svůj regionální rozsah, získává celostátní působnost a jako příklad dobré praxe bude zaváděn i v jiných zemích – úspěchem by byla návštěva představitelů této organizace na Broumovsku. Na Broumovsku se totiž nachází řada historických statků, které by bylo možno po rekonstrukci využít k podobnému účelu. Lákadlem k pobytu ve zmíněných objektech může být nabídka kulturně-poznávacích výletů po okolí (klášter – prohlídka areálu a zahrady, broumovská skupina kostelů atd...)

Důležitým a významným u tohoto projektu se ukázalo být zviditelnění místa, kde obyvatelé žijí, pojmenovat a uvědomit si kvality a nedostatky regionu a věci typické pro tuto oblast (historické stavby, přírodní zdroje, kulturní památky). Při plánování jakýchkoliv aktivit je třeba znát poptávku ze strany turistů a návštěvníků regionu.

I ubytovatelé a poskytovatelé služeb v Holandsku opakovaně procházejí tréninky v pohostinnosti, návštěvníkům nabízejí klid, nezabydlený prostor. K realizaci projekt přispívají i dobrovolníci svou prací např. udržováním zeleně u venkovských usedlostí.

16.dubna – pondělí odpoledne

Openluchtmuseum (Muzeum v přírodě) Het Hoogeland

Schoolstraat 4

9989 AG Warffum

Téma: Muzeum v přírodě

Muzeum Het Hoogeland poskytuje jako kulturně – historické středisko informace o životě v regionu Hoogeland okolo r. 1900. Jedná se o muzeum v přírodě (skanzen), který se nachází uprostřed obce Warffum. (Vesnice byla postavena na náspu, neboť oblast byla výškově pod hladinou moře. Z tohoto důvodu jsou domy postaveny blízko sebe). Pro skanzen je to velmi neobvyklé, protože tento typ muzeí se většinou nachází mimo zastavěnou plochu obce či města. Muzeum tedy funguje jako součást obce.

V muzeu se nachází archeologické informační středisko, které se zabývá obdobím od 500 n.l. do r. 1900. V tomto období dostala místní krajina svoji podobu a tvar a typické znaky: de wierden(člověkem vytvořené náspy, na kterých se vybudovala obec), hráze a poldery (hrázemi obehnané terény).

Rozdělení muzea navazuje na rozparcelování obce Warffum, která je typicky násповá obec s relativně malými budovami, úzkými uličkami a pěšinami, bez veřejných prostor.

Přednášející: Stijn van Genuchten – ředitel muzea

Cílem práce ředitele Hoogelandského muzea je zesílení identity muzea. Výsledkem je zařízení muzea jako kulturně – historické středisko pro návštěvníky. Muzeum je udržováno ve stejném duchu jako okolní vesnice. Má za úkol ukázat návštěvníkům, jak se dříve žilo, aby si z této návštěvy odnesli do svého současného života atmosféru života před více než sto lety.

Přednášející: Dirk Nijdam, ředitel Marketing Groningen

Dirk Nijdam je zodpovědnou osobou za marketing v celé oblasti. V r.2003 začal s průzkumem, jak turisté vnímají region Groningenu, neboť se domníval, že pohled místních obyvatel na místo, kde žijí, může být zcela odlišný, a to se také potvrdilo. Z průzkumu vyplynulo, že je tato oblast velmi pěkným místem pro odpočinek, lidé jsou zde obyčejní, mají cit a jsou příjemní.

V této oblasti se ukázalo být mnoho zajímavých lokalit, historických budov a památek, krásná příroda. Nutné ale bylo rozšířit nabízené služby, především pro náročnější a bohatší klientelu. Důležité je, aby turisté vnímali region jako oblast, která nabízí širokou nabídku všech služeb, aby oblast nevnímali např. pouze jako přímořskou anebo jako venkovskou oblast.

Problémem muzea jsou nedostatečné nabízené aktivity a nedostatečné propojení muzea na okolí vesnice.

Tento region má před sebou, podle Dirka Nijdama, ještě dlouhou cestu k dosažení vytyčeného cíle, tedy být atraktivní turistickou oblastí.

Shrnutí:

*Velmi zajímavé bylo propojení muzea se zastavěnou plochou vesnice. Přínosné bylo také se-
tkat se s jiným způsobem uvažování – tedy s posunem od pouhého konzervování exponátů a
jejich ochrany exponátů k orientaci na návštěvníky muzea, ale současně na turisty a návštěvníky regionu, zajímavé
bylo také opuštění omezeného náhledu pouze na muzeum –
v hledání možnosti rozvoje muzea v krajině a přispění
k rozvoji celého regionu. Pro obě strany přínosná byla
rovněž diskuse nad kulturně-historickým vývojem
Broumovska, nad jeho slabinami a možnostmi rozvoje,
doplněná o nezaujatý a nezatížený pohled nizozemské
strany.*

*Zajímavá byla přednáška zástupce marketingové
organizace, která propaguje přednosti regionu – vytvořila
program sedmi bodů, ve kterých si každý návštěvník najde
to, proč právě jeho region přitahuje.*

*Návštěva v muzeu Het Hoogeland nám ukázala, jak
přiblížit muzejní sbírku a muzeum veřejnosti např. formou
besed ve školách, akcemi pro veřejnost – vysvětlení
souvislosti sbírek s historií a současným životem. Zároveň jak zaujmout návštěvníky nejen
muzeí, aby měli zájem poznávat okolí a strávili v regionu více dnů poznáváním přírody a dal-
ších zajímavostí.*

*Dobrym nápadem je také anketa mezi místními obyvateli – vyjmenování několika důvodů,
proč navštívit právě daný region a výsledky použít pro vytvoření strategie oblasti.*

*Nutné je spojení a formulování společných zájmů s místními, samosprávou, návštěvníky a
spolupráce s partnerem (sdružením) při podávání žádostí o finanční zdroje.*

2. DEN

17.dubna – úterý dopoledne

**Místo: Tvrz Oudeschans (historická vesnice)
Oudeschans**

Tvrz Oudeschans vznikla v období 30-ti leté války.

Tvrz Oudeschans se v 70. letech minulého století potýkala s velkou nezaměstnaností a úbytkem obyvatel. Vláda Nizozemí chtěla tuto historickou vesnici zbořit. Proti tomuto záměru vznikl účinný protest. Přičiněním iniciativy místních lidí, později změněné na výbor, se obec úspěšně zrestaurovala a funguje nyní jako turistická atrakce.

Přednášející: Jim Lambeck

Jim Lambeck, notář na odpočinku, byl 20 let předsedou Výboru Tvrze Oudeschans. Nyní je předsedou Rady klientů Meziměstské Sociální péče tří obcí – v této funkci zastupuje zájmy občanů, které žijí na „spodní“ straně společnosti.

Sdružení, které vzniklo na záchranu vesnice, ji mělo za cíl zrekonstruovat do původní podoby. Do rozhodování se zapojili obyvatelé obce – ačkoliv nebyli členy sdružení, mohli se vyjádřit a spolurozhodovat o rekonstrukci vesnice. Zpočátku sdružení mělo dostatečné vlastní finanční prostředky, místní obecní úřad je nepodpořil. Situace byla velmi obtížná.

Sdružení nejprve nakoupilo za nízkou cenu první zchátralý dům.

Ten začali opravovat nezaměstnaní formou veřejně prospěšných prací. Následně sdružení dům prodalo, z výtěžku prodeje koupilo další dům, který opět rekonstruovalo. Touto formou byla opravena většina domů ve vesnici.

V r.1980 získala oblast východního Groningenu podporu vlády formou dotace. Část těchto finančních prostředků byla použita na dokončení rekonstrukce vesnice a byla z nich rekonstruována infrastruktura.

V r.1986 byla vesnice zrekonstruována, do domů se nastěhovali jejich noví vlastníci pocházející z jiných oblastí Holandska. Současně noví usedlíci začali podnikat – provozovat kavárny, kulturní aktivity, tím začal opětovný rozvoj vesnice. Svou jedinečností začala vesnice lákat turisty.

Protože některé domky byly prodány se ziskem, sdružení z těchto finančních prostředků vybudovalo muzeum. Toto muzeum vzniklo v r. 2001. Muzeum bylo postupně naplňováno místním archeologem z nálezu

získaných při rekonstrukci vesnice.

Turisté do vesnice přijíždějí pro její autentičnost, její historii a v neposlední řadě i pro to, co místní sdružení v několika letech dokázalo. Ve vesnici jsou také pořádány pravidelné kulturní akce, trhy atd.

Úspěch celého projektu byl velký, velký zájem turistů však přinesl i negativní dopad pro vesnici, a to především ve ztrátě soukromí místních obyvatel. V současné době místní samospráva řeší, jak optimalizovat počet turistů v průběhu týdne. Jedním z možných řešení je odklonění automobilové a autobusové dopravy turistických zájezdů mimo vesnici nebo „zavírací den“ ve vesnici po dva dny v týdnu – pondělí a úterý. Dalším problémem, který přináší turistický ruch je ochrana přírody.

Shrnutí:

Přínosné byly informace o iniciativě sdružení, která spočívala zpočátku v zakoupení a postupné rekonstrukci několika domů, které byly následně prodány soukromým zájemcům. V další fázi sdružení získalo peníze na rekonstrukci celého veřejného prostoru tvrze (vesnice), avšak rekonstrukce by nebyla úspěšná, pokud by se jednalo pouze o stavebně technickou rekonstrukci. S touto musela být spjata i rekonstrukce kulturní, nalezení využití celého objektu. Zvýšením celkové kulturní úrovně se tvrz stala přitažlivou pro návštěvníky, a to i přes její geografické odloučení.

Při každém podobném projektu je třeba předem zvážit míru únosnosti prostředí, zda tím, že přilákám velké množství turistů a návštěvníků, nebudou způsobeny problémy pro obyvatele žijící v tomto místě. Je nutné předem důsledně u každého projektu zvážit možné negativní dopady na region – umístění parkování, ubytování, služby v souladu s požadavky místních obyvatel.

17.dubna – dopoledne/odpoledne

Místo:

Informační středisko Blauwestad (Modré město)

Multifunkční středisko Blauwestad

Jaarfkelaan 1

9675 TX Windschoten

Modrým městem se nazývá oblast mezi místy: Winschoten, Scheemda, Midwolda, Finsterwolde a Berta. (Celá oblast – 1500 ha, z toho 840 ha jezero). Tato oblast je předurčená stát se modrým středem Oldambtu. Tak se jmenuje toto území ve východním Groningenu. Provincie (kraj) hrála důležitou roli při změně z prvního troulalého nápadu až k realizaci projektu. Tento plán obsahuje v hlavních rysech:

- výstavbu 1200 bytů
- revitalizaci 350 ha přírody
- vybudování nového jezera

Oblast Olambdt je velmi úrodná, jsou zde velké zemědělské usedlosti, jedny z největších v Nizozemí . Tato oblast v 60. a 70. letech minulého století začala velmi upadat. Velké podniky byly spojeny se zemědělstvím (mimo jiné např. podniky na výrobu hrubé lepenky ze slámy nebo škrubu) a ztratily ve 20. století svůj význam . Málo sebedůvěry a negativní sebevědomí obyvatel, malá důvěra k vládě a politice, ekonomicky nepřitažlivá poloha oblasti v porovnání s bohatým západem a nízká vzdělanost - to všechno vedlo k úpadku celého kraje.

Na základě protestu celé provincie vznikla v 70. letech v Den Haagu myšlenka, jejímž cílem bylo dát celé provincii nový impuls. Tento silný protest byl spolurozhodující pro krajské úřady v Nizozemí.

Přednášející: Lex Geesink

Lex Geesink je vedoucím odboru městského rozvoje v Appingedamu, předseda Výboru Obecní zájmy Midwolda, bývalý sekretář Vedoucí skupiny Oldambdt.

Přednášející: Jan Postema

Jan Postema je ředitelem celého projektu a zároveň informačního střediska Blauwestad. (Projektový tým obsahuje 16 lidí na celý úvazek + externí spolupracovníky)

Vznik Modrého města je velmi odvážný projekt – ekonomický přínos celého projektu je 1 mld.euro. Tomuto projektu předcházela

několikaletá předprojektová a projektová příprava, včetně průzkumu trhu . Projekt zahrnuje vybudování 1200 bytů, vybudování jezera a následně prodej pozemků pro výstavbu rodinných domů. V celém projektu je zapojeno 30 okolních obcí – cca 50 000 obyvatel. Toto zapojení obyvatel se ukázalo být velmi důležitým a umožnilo získat podporu vlády Nizozemí.

Jedním z cílů tohoto projektu je zabránit odchodu přibližně 40 000 lidí ročně z Holandska do ciziny – snaha přivést do provincie nové obyvatele z přelidněné západní části Nizozemí.

Dalším cílem projektu je umožnit získat lidem “nový život ve vlastní zemi“.

Financování projektu:

Zdroj financování	Dotace (v tis.eur)	Poznámky
Obce a města	3 300	
Krajský úřad	2 400	
Ministerstva (stát)	17 070	
Správa povodí	3 300	
Zdroj EU	14 000	Oblast cestovního ruchu + politika zaměstnanosti
Krajský úřad	90 000	Nízkoúročná návratná půjčka na 9 let

Z výše uvedené tabulky je patrná podpora jak státu, provincie, obcí a měst a v neposlední řadě EU. Výše uvedených 90 000 Eur bylo poskytnuto provincií jako **nízkoúročná návratná půjčka podnikatelským subjektům**, které jsou příjemci dotací a nesou hlavní riziko při naplnění celého projektu.

V současné době je již obydlených 70 domů, domy i pozemky se prodávají velmi dobře. (Každý rok se prodá o 50% víc domů oproti původnímu předpokladu). Předpokládané dokončení celého projektu je r. 2015.

Shrnutí:

Zajímavé byly informace o řízení projektu a o přenosu informací - tedy v přesvědčení o smysluplnosti projektu – vytvoření vodní plochy v místech, která jsou obklopena mořem a v minulosti byla získána odvodněním a vysoušením půdy. Další informační fází bylo přesvědčení místních obyvatel o tom, že pro ně projekt bude přínosem (zhodnocení nemovitostí, nové pracovní příležitosti a zlepšení možnosti pro podnikání). V projektu se také sdružily síly a prostředky soukromého a veřejného sektoru. Zároveň se zabránilo odlivu lidí za hranice, když jim byla dána možnost získat cenově dostupné a přitom luxusní a od běžné zástavby se odlišující možnosti bydlení. Největší přínos – cesta od dobré myšlenky k získání nadšení u partnerů a realizátorů.

17.dubna – odpoledne

Místo:

Blauwe Lint (Modrá stužka)

Projekt podnikatelů v cestovním ruchu v okolí Modrého města, kteří působí kolem nově vzniklého jezera a obytné zóny. Zpočátku se sdružilo osm podnikatelů v cestovním ruchu, kteří potřebovali lepší vlastní propagaci, a vytvořili společnou marketingovou strategii. Vytvořili projekt pro turistiku a rekreaci, jehož cílem bylo rozšíření služeb v cestovním ruchu v regionu K nim se poté připojilo ještě dalších 8 podnikatelů a začali naplňovat společný cíl. V současné době se sdružení dále nerozšiřuje, protože je důležitá především kvalita poskytovaných služeb.

Mottem členů sdružení je, že **společný zájem skupiny je nadřazen nad zájem jednotlivce**. Samozřejmě, že ne vždy to bylo jednoduché. Jeden z podnikatelů přiznává, že si toto motto musí neustále opakovat a připomínat.

Tito podnikatelé mají různé společné aktivity, snaží se udržovat dobré vztahy, vzájemně se podporují, pravidelně se schází na společných schůzkách.

Od počátku přemýšleli nad společnými propagačními materiály formou brožurky s vkládanými listy tak, aby případný další podnikatel se mohl také připojit. Do propagační brožurky se průběžně přidávají neustále se rozšiřující aktivity a nabízené služby.

tel se mohl také připojit. Do propagační brožurky se průběžně přidávají neustále se rozšiřující aktivity a nabízené služby.

Svými aktivitami na sebe upozorňují tak, aby se o nich dozvěděli zástupci obecních úřadů a také provincie. Svým sdružením dosahují většího vlivu než jako jednotlivé podnikatelské subjekty.

Shrnutí:

Podmínkou úspěchu společného projektu je dobrá prezentace společných zájmů – informační materiály, pořádání akcí pro veřejnost s cílem získání její podpory, vytváření dobrého zázemí pro turisty – minigolf, restaurace, ubytování, cyklostezky, možnost koupání atd.

I přestože na počátku o sobě neměli podnikatelé žádné informace a nespolečně pracovali, dokázali přesvědčit sami sebe, že pokud budou spolupracovat, mohou jako celek dosáhnout více – např. společnou propagaci. Nekonkurují si v oblastech, kde naopak spoluprací dosáhnou více, takže naopak doporučují služby svých partnerů apod. Uspěli však také při navázání spolupráce s podnikateli z Modrého města – přesvědčili je o tom, že nejen Modré město je přínosem pro Modrou stužku, ale také naopak. Dohoda spočívá ve společné propagaci, ve sloučení grafiky propagačních materiálů obou skupin podnikatelů a ve zmíněné spolupráci, v upřednostnění společného zájmu, díky čemuž vzrůstá i profit jednotlivce.

V našem regionu existuje řada hotelů, restaurací a turisticky zainteresovaných institucí, avšak menšího charakteru, bylo by např. dobré vytvořit propagační brožuru, kde by turista získal komplexní přehled o všech nabízených službách.

Modrá stužka by jistě mohla být motivujícím příkladem pro místní na Broumovsku.

17.dubna – večer

Místo:

SNN – organizace pro administrativu projektů a pro finanční kontrolu

Seatrade, Samenwerkingsverband, Nord-Nederland

Jedná se o organizaci, která je založena na územní úrovni kraje (v ČR plní podobnou úlohu Centrum regionálního rozvoje). Tato organizace se stará o zprostředkování dotací z EU přímo k žadateli. Je mezičlánkem mezi Bruselem a příjemci dotace. Pro některé menší podnikatelské subjekty jsou peníze z EU nedosažitelné, neboť je pro ně samotné podání projektu nebo žádosti příliš složité. Tato organizace metodicky vede žadatele již od podání projektu. Spolupracuje při realizaci, na závěr přejímá a kontroluje vyúčtování těchto akcí. Jejich spolupráce je velkým přínosem pro samotného žadatele, neboť tak lze předejít problémům, které se mohou vyskytnout až při samotném vyúčtování projektu. Organizace na závěr akce provede audit předložených účetních knih, pokud vyúčtování schválí, přebírá zodpovědnost za správnost a zastřešuje tak příjemce dotace i před případnou kontrolou z ostatních institucí (Ministerstvo financí – Finanční úřad, státní kontrola, kontrolní orgán EU Brusel). Tyto kontroly jsou vykonávány nezávisle, každý kontrolní orgán vede vlastní kontrolu šetření. Příjemci dotace tak odpadají riziko z případného vrácení dotace. Tato organizace v případě, že schválí převzaté vyúčtování, ručí vlastními prostředky za správnost realizace akce. Za své služby inkasuje 3,5 % ze zprostředkované dotace.

Tato organizace také usiluje o zjednodušení pravidel čerpání prostředků z EU. Evropská unie má svá pravidla, která jsou doplňována ještě pravidly místními, tzn., že jednotlivá ministerstva je rozšiřují o své specifické podmínky. Pro příjemce je pak obtížné všechna tato pravidla dodržet – „ čím více pravidel, tím více chyb“.

Ve spolupráci s Ministerstvem financí se tato organizace snaží některé podmínky zrušit a ponechat tak pravidla, která jsou skutečně nutná. Systém pravidel by měl také rozlišovat velké a malé projekty.

Dále se snaží o prosazení principu, kdy výsledek jedné kontroly bude přijat i kontrolou následující – když auditorská firma kontroluje účetní knihy, není již třeba další kontroly.

Shrnutí:

Největším přínosem bylo zjištění, že tato organizace, u nás na první pohled podobná Centru regionálního rozvoje – CRR ČR, vede metodicky žadatele již od podání projektu, spolupracuje s příjemcem dotace při realizaci projektu a na závěr přejímá a kontroluje vyúčtování těchto akcí.

Poté, co organizace na závěr projektu provede audit předložených účetních knih a vyúčtování schválí, přebírá zodpovědnost za správnost celého projektu.

V České republice věc nevídaná a naprosto nepochopitelná !

Dalším přínosem bylo zjištění, že není nutné přidávat k podmínkám EU další zbytečné podmínky, pro plnění jednotlivých programů. Plně postačí podmínky zadané Evropskou komisí. Každou další podmínkou si jen „ztížíme život“. Doporučení zní : vlastní, místní pravidla redukovat až na 0.

3. DEN

18.dubna – středa dopoledne

Místo:

Provinciální dům (krajský úřad) Groningen

Martinikerhof 12, Groningen

Přednášející: Heddy Leerink – pracovnice krajského úřadu

Heddy Leerink koordinuje „Oddělení živých obcí“, které je iniciativou akční skupiny Sever a Leader Hoogeland. Cílem této iniciativy je, aby se obce v severním Groningenu staly ekonomicky a sociálně vitálnější. Dalším cílem je, aby lidé spolupracovali na přípravě projektů, na zlepšení života ve vlastním okolí.

Krajští úředníci přemýšleli, jakým způsobem zapojit místní obyvatele do přípravy a samotné realizace projektů. Všeobecně platilo, že obyvatelé venkova nemají důvěru k vládě, bojí se přijít s nápadem na konkrétní úřad, protože se domnívají, že se setkají s neochotou.

Proto se na krajském úřadě rozhodli tuto situaci prolomit a založili již zmíněné uskupení.

Nejprve krajští úředníci pozvali zástupce obcí na krajský úřad – na 1. setkání jich přišlo 300, poté začali z vlastní iniciativy navštěvovat jednotlivá obecní zastupitelstva. Obyvatelé obcí vyzvali k definování svých problémů a zároveň nápadů jak tuto situaci zlepšit. Také jim nabídli, aby se s těmito problémy obrátili na pracovníky krajského úřadu. Ti jim pomohou projekt připravit, zpracovat žádost a v neposlední řadě získat potřebné finanční prostředky ze zdrojů EU, ale také kraje.

Když se tyto aktivity kraje začaly úspěšně rozvíjet, byla založena 1. kancelář ve městě Warffum a lidé se začali se svými nápady svěřovat.

Projekty, které byly životaschopné a byly podpořeny krajem posuzovala hodnotící komise. U finančně náročnějších projektů trval schvalovací proces déle. Rozhodující slovo při přidělení finančních prostředků má vždy Krajský úřad.

Časem se ukázalo, že lidé mají spoustu dobrých nápadů, ale nejsou schopni projekt dobře připravit. Krajští úředníci proto přišli mezi lidi a začínali jim efektivně pomáhat.

Pokud se má situace lidí žijících v regionu skutečně změnit k lepšímu, nezmění se od „stolu na úřadě“, musí se jít mezi lidi a snažit se jejich konkrétní problémy pochopit v místě, kde žijí.

Krajští úředníci toto pochopili, od spolupráce s lidmi se mnoho naučili a tuto zkušenost berou jako přínos pro ně samotné.

Příklady projektů:

Obyvatelé jedné z menších vesnic, především seniorského věku přišli do kanceláře ve Warffumu, že by chtěli zrekonstruovat byty a domy, ve kterých bydlí a dále potom, že mají zájem

o rozšíření služeb na vesnici (např. lékař, knihovna atd.). Toto se jim nakonec podařilo prosadit a získat potřebnou finanční podporu.

Obec chtěla vylepšit náměstí, ale nemohla si to, především z finančních důvodů, dovolit. Oslovila proto výše zmíněnou kancelář se svým nápadem, jak by se dalo náměstí vylepšit. Do projektu se zapojila většina obyvatel obce, našla si k projektu vztah a zároveň se za něj cítila zodpovědná.

V malém městě při vstupu do banky byly vytvořeny nerovnosti vozovky, na kterých, poměrně hlučným způsobem, trávili čas skateboardisté. Lidem se to nelíbilo a chtěli tuto situaci změnit. Cílem projektu bylo vytvořit skateboardové překážky v jiných částech města s tím, že sami aktéři tohoto sportu si mohli určit místa, kde by jim to vyhovovalo.

Přednášející: Edward Sie (venkovské oblasti a jejich rozvoj)

Edward Sie je pracovníkem krajského úřadu, koordinuje Oddělení Venkovská oblast Voda. Toto oddělení pracuje na svém poslání: prostor a kvalita vody, zemědělství, přírody a krajiny. Snaží se vytvořit více možností a prostoru v zemědělské krajině pro luční a polní ptactvo. V Ekologické Hlavní Struktuře (EHS) se snaží vylepšit vztah soukromníků k realizaci jednotlivých projektů.

Cílem Oddělení Venkovská oblast a Voda je spolupráce s partnery na rozvoji charakteristického a vitálního Groningenu a společná spolupráce na zachování vody, přírody, venkova a zemědělství.

Velmi zajímavým projektem bylo spojení místních zemědělců (starousedlíků) a ekologických seskupení. Cílem projektu bylo na nevyužitých pozemcích vypěstovat žito. V takto osetých polích hnízdí spousta živočichů a rostou rostliny, které rostly dříve a dnes již nejsou nikde k vidění. Cílem tohoto projektu je návrat přírody do této oblasti.

Celý projekt vznikl tak, že tzv. přírodní organizace (aktivisté, ochránci přírody) přišly na krajský úřad a požádali kompetentní lidi, zda by jim nepomohli vyjednávat s vlastníky pozemků. Vyjednávání nebylo jednoduché, protože ochránci přírody chtěli zachovat přírodu a sedláci (vlastníci pozemků) chtěli zachovat své pozemky. Nakonec se vše podařilo, byla uzavřena dohoda a založeno sdružení. Vlastníci pozemků se tímto projektem dostali k informacím z regionu, které jsou pro jejich další činnost velmi důležité a v neposlední řadě obdrželi i finanční kompenzaci za osetí jejich pozemků.

Krajský úřad poskytl na činnost sdružení dotaci na 2 roky. Od r. 2002 bylo již dokončeno přibližně 100 projektů.

Shrnutí:

Přínosná byla samotná návštěva budovy provinčního domu (krajského úřadu) . Budova úřadu působí na návštěvníka velmi vstřícným, otevřeným dojmem (nejedná se pouze o otevřené dveře kanceláří), toto bylo znát i z přístupu obou úředníků, kteří při své práci „ opouštějí“ kancelář a poskytují servis obcím, městům, podnikatelům a veřejnosti, pomáhají při vytváření možnosti spolupráce mezi těmito subjekty.

Velmi cenné bylo představení dvou projektů, z nichž jeden spočíval v osazování zemědělských ploch žitem, což má přinést pozitivní dopady na životní prostředí – při realizaci takového pro-

jektu je jedním z nejdůležitějších aspektů komunikace, přenos informací a spolupráce mezi úřadem, environmentálními organizacemi a zemědělci a nalezení přijatelné shody mezi jejich zájmy. Rovněž druhý projekt, který se týkal řešení problému volného času mládeže a negativního působení jejich pohybu na skateboardech na inventář veřejných prostranství, vyzdvihl důležitost informací a hlavně možnosti veřejnosti ovlivnit chod života ve svém okolí.

Realizací i malých projektů roste vztah obyvatel k místu, kde žijí a jejich vzájemná sounáležitost a lepší ochrana přírody.

Dobrou osvětou a spoluprací na všech úrovních a zajištěním dotací lze lépe zajistit stabilitu území – ochrana přírody, zvýšení biodiverzity území. Při zakládání nových přírodních lokalit je nezbytné zvažovat i míru zatížení území turistickým ruchem, aby nedošlo k poškození přírody a negativnímu vlivu na obyvatelstvo.

18.4. – odpoledne

Místo:

**Dům s pečovatelskou službou a etnická menšina Moluků
Appingedam**

Přednášející: radní města Appingedam

Molucká menšina pochází z bývalé Holandské kolonie (dnešní Malajsie) a přibližně 1200 jich bylo před téměř 60 lety převezeno do Holandska. V současné době zde žije již třetí generace, která v podstatě již splynula s majoritní společností (v oblasti vzdělání, zaměstnání, bydlení atd.). Při naší návštěvě proběhlo setkání se

skupinou původních obyvatel (Moluků) v místním domě s pečovatelskou službou v Appingedamu. V tomto případě se však nedá mluvit o integraci jako takové. Lze to vnímat jako vytvoření programu pro část původní Molucké menšiny. Na jejich přání byla vytvořena skupina, ve které jsou začleněni Moluci, pečovatelský dům, městský úřad, lékaři atd. Výsledkem je péče o Moluky dle jejich představ – přes den jsou spolu s ostatními v pečovatelském domě, mají vyčleněny prostory, které jsou vedeny v duchu starých moluckých tradic. Dále jim poskytována zdravotní péče, mluví se jejich jazykem. Mohou se věnovat svým kulturním zvykům, ale mohou se účastnit i všech aktivit pořádaných pečovatelským domem. Večer tráví se svou rodinou.

Shrnutí:

Molucká menšina se vyznačuje jinými socio-kulturními návyky, také však např. jinou barvou pleti. Přesto se jim, a také většinové nizozemské společnosti, podařilo nalézt způsoby vzájemného soužití, při respektování nizozemských pravidel. Moluci mají přístup ke vzdělání, asimilují se do většinové společnosti, dnes již existují smíšená manželství apod. Na druhé straně se obyvatelé domova nechávají obohatit o jejich zvyky, když se např. jeden den v týdnu účastní Dne Molucké kultury.

Z diskuse, která proběhla mezi účastníky z Čech a zástupci místní samosprávy, jsme si potvrdili, že pro úspěšnou integraci určité skupiny, musí být vytvořeno především dobré integrační vedení, které úzce spolupracuje nejen s touto skupinou, ale i s ostatními zainteresovanými institucemi.

18. dubna – odpoledne

Místo:

Městský úřad

Wilhelminastraat 14

9901 CM Appingendam (12 500 obyvatel)

Přenášející: tajemnice MěÚ (volená funkce na základě voleb do městského zastupitelstva)

Tajemnice vysvětlila její funkci na MěÚ a seznámila nás s fungováním samosprávy v Nizozemí.

V současné době je ve městě Appingendam realizován projekt revitalizace Solwerdestraat . V těchto původních historických ulicích hojně kvetl obchod a řemeslnické práce. Společenskými a ekonomickými změnami se činnost snížila a ulice zchudly.

Projekt spočívá ve znovuoživení historických ulic, jedná se o velký a velmi náročný projekt. Cílem oživení historických ulic je znovuoživení centra města, nárůst podnikatelských aktivit, umění, kultury a v neposlední řadě i nárůst turistického ruchu.

Ulice budou zrekonstruovány tak, aby byly i vzájemně propojené.

Na začátku byl vytvořen projektový tým, složený ze zástupců města, vlastníků nemovitostí, občanských sdružení atd.

Město Appingendam si chce ponechat rozhodnutí o budoucí podobě ulic, velký prostor však dostávají i podnikatelé - vlastníci budov.

Velkou část těchto ulic tvoří domy ze 17. století, opravit by se měly především štíty domů se zachováním historického rázu.

Vlastník takového domu dostane 1/3 nákladů spojených s obnovou průčelí formou nenávratné dotace. Dotaci poskytne město. Zahájení

projektu je výsledkem spolupráce s podnikateli, neziskovými organizacemi a městem.

Znovuoživení historické ulice je ale jen částí velkého projektu. Další částí je vybudování 700 bytových jednotek, s tím, že přibližně stejný počet bytů bude zbourán z důvodu špatného technického stavu.

Konec projektu se předpokládá v r.2030.

Shrnutí:

Stavebně se jedná o komplexní rekonstrukci ulice s celkovou změnou vnějších plášťů budov, včetně realizace přípojek na inženýrské sítě. Využití a úprava vnitřních dispozic je již plně v kompetenci vlastníka objektu.

V souvislosti s tímto projektem se ve městě Appingendam podnikají marketingové akce na podporu této ulice, která se dříve netěšila valné pověsti, a to např. formou společné propagace podnikatelů. Tento příklad spolupráce různých sektorů se stává inspirací a hybnou silou pro subjekty aktivní v jiných částech města.

ZÁVĚR

Jedním z nejdůležitějších a klíčových cílů pracovní cesty byla výměna zkušeností při přípravě strategických projektů a následné získání finančních prostředků z EU na jejich realizaci.

Oblast, kterou jsme navštívili, byla zvolena právě pro podobnost Broumovska s lokalitou v Nizozemí. Obě oblasti mají poměrně vysokou nezaměstnanost, problémy se sociálně-ekonomickým rozvojem, problémy s odchodem mladých lidí do velkých měst, nedostatečný rozvoj cestovního ruchu a turistiky, nedostatečný rozvoj malého a středního podnikání, zájem na ochraně životního prostředí, návrat k tradicím a staré kultuře, problematiku menšin.

Cesta nám mimo jiné poskytla představu o současném architektonickém řešení objektů, o holandském stylu života a kultuře bydlení využívajícího efektivně malého prostoru, přírodních materiálů a zeleně. V zemi má hlubokou historickou tradici ovlivňování vodního režimu výstavbou hrází a odvodňovacích kanálů, které umožnilo žít a hospodařit lidem na stále větší ploše pevniny. Lze říci, že se stejnou racionálností, pracovitostí a razancí přistupují obyvatelé Nizozemí v posledních desetiletích k řešení ekologické stability své krajiny. Skutečnost, že rozsah území vrácený přírodě v podobě chráněných území převyšuje plochu získanou vysoušením moře, dokladuje potřebu moderní a vyspělé společnosti zachovat a rozšířit přírodní hodnoty země pro stávající i budoucí generace.

Ve všech projektech, které nám v oblasti Groningenu představili, **byl kladen největší důraz na zapojení obyvatelstva.**

Pro veřejnost je velmi důležité mít možnost podílet se na rozhodování o vzhledu krajiny a přírody a místa, kde žijí. Nezbytné je udržovat neustále dobrou komunikaci na všech úrovních, vzájemnou informovanost – umět naslouchat všem stranám a jejich problémům.

Velký význam pro úspěšnou realizaci každého projektu má získání dobrého a „zapáleného“ týmu spolupracovníků a udržování motivace pro jeho realizaci u všech, kterých se týká, včetně veřejnosti.

Velmi důležitým poznatkem je, že v některých oblastech cestovního ruchu je Broumovsko mnohem lépe připraveno než oblast Groningenu. Jedná se zejména o propagaci – náš region má zpracovaný jednotný grafický manuál, který používá pro tvorbu všech propagačních materiálů, v tisku, webdesign apod.. propagační materiály Broumovska v několika jazykových verzích umožňují lepší propagaci v zahraničí a poskytují lepší informační servis návštěvníkům, kteří na Broumovsko přijedou. V navštívené oblasti Groningen jsme se s touto skutečností setkali pouze u projektu Blauwestadt (Modré město), jinak je propagace nejednotná a chybí cizojazyčné verze. Veškeré materiály jsou zde k dispozici pouze v holandštině.

V neposlední řadě bylo velmi důležitým poznatkem, že v oblasti propagace má Broumovsko realizaci většiny materiálů financovanu z prostředků EU. **Náš region umí peníze z evropských a dalších fondů čerpat. Problémem jsou ale pravidla pro čerpání, často zbytečně obsáhlá, která od přípravy a realizace projektů odrazují menší instituce, občanská sdružení apod.** Nizozemí má s čerpáním evropských prostředků a samotnými projekty dlouhodobější zkušenost. Zde byla pravidla částečně zjednodušena, což umožňuje přístup k finančním prostředkům i menším organizacím.

Tímto jsme si potvrdili skutečnost, že v jednoduchosti je krása a úspěch. Každé nadbytečné podmínky pro plnění jednotlivých programů jsou překážkou pro příjemce dotací. Plně postačí podmínky zadané Evropskou komisí. Dvojí pravidla „ Bruselská“ a „ místní“ nejsou dobrým řešením.

K celkovému velmi příznivému dojmu z pracovní cesty výrazně přispěl odborný výklad, přehled a ochota pracovníků navštívených organizací. Ve všech případech byla prezentace odborné činnosti a výsledků jejich práce prováděna na úrovni. Díky otevřenosti všech holand-

ských hostitelů jsme získali mnoho nových poznatků, jejichž vhodná aplikace do podmínek České republiky by mohla znamenat výrazný technický i správní pokrok a výraznou racionalizaci vynakládání finančních prostředků při řešení obdobné problematiky u nás. Cesta umožnila intenzivní výměnu zkušeností, položila odpověď na řadu otázek, některé další otevřela.

Příprava projektů může trvat roky (v Holandsku u většiny projektů trvala jejich příprava 3 a více let). Realizace projektů významných pro celý region se neobejde bez spolupráce různých skupin lidí, samosprávy, státní správy, podnikatelských subjektů i neziskových sdružení.

Nejdůležitějším poznáním je nutnost celkové změny v uvažování, např. oproštění se od prosazování pouze osobních zájmů, od nepřátelství mezi subjekty, které by měly naopak spolupracovat, od utajených iniciativ a projektů, od klientelismu, od škatulkování, od závisti, od kladení překážek aktivním, od pasivity atd. Tomuto je třeba čelit důslednou prací, směřující k obecnému prospěchu, k věcným - nikoli osobním - diskuzím nad problémy, ke skutečné spolupráci, k otevřenosti, k maximální informovanosti, k činnosti, k podpoře všech aktivních, k realizaci idejí, k nadšení a k úsměvu.

Zprávu vypracovala Pavlína Machková s přispěním všech účastníků zahraniční cesty.